

ДО ПРОБЛЕМИ ВИСВІТЛЕННЯ ПИТАНЬ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ УКРАЇНСЬКИМИ ДРУКОВАНИМИ ЗМІ

Валерій Башманівський,

кандидат філологічних наук, доцент

Житомирського державного університету імені Івана Франка

Україна

Міжкультурна комунікація стає все більш важливою в сучасному світі, у якому засоби масової інформації сприяють налагодженню діалогу між культурами. Друковані ЗМІ виконують вагому роль у сприянні комунікації, висвітлюючи культурні контексти та цінності різних країн і груп населення з метою забезпечення точності й об'єктивності інформації. Вони можуть сприяти міжкультурному розумінню, зміцнювати толерантність суспільства, у якому різні культури існують з повагою одна до одної.

Проблеми міжкультурної комунікації досліджували науковці, серед яких В. Золяк, В. Євтух, В. Іванов, Я. Дашкевич, А. Козак, І. Курас, О. Мітчук, Г. Почепцов, В. Різун, Ю. Фінклер, Т. Хоменко, О. Чекмишев, А. Чічановський та ін. Учені розуміють міжкультурну комунікацію як «комунікативну взаємодію людей як носіїв різних культурних спільнот, що орієнтована на взаємопроникнення культурно-комунікативних смислів, досягнення взаєморозуміння з урахуванням і збереженням «національної картини світу», їх взаємозбагачення в соціокультурному й духовному планах» [3]. Дослідники підкреслюють, що представники різних культур потребують толерантного ставлення до своєї культурної спадщини.

З метою вивчення міжкультурної комунікації в друкованих ЗМІ нами вибірково було обрано газети за 2016-2017 рр. Результати проведеного моніторингу журналістських матеріалів у друкованих засобах масової інформації засвідчили активізацію спроб із налагодження конструктивної комунікації між національними групами. Друковані матеріали відзначалися високою національною й конфесійною толерантністю. Увага авторів зосереджена як на міждержавній співпраці, так і на внутрішній комунікації

між представниками різних культурних спільнот. Журналістські матеріали сприяли ознайомленню читачів з культурною діяльністю національних об'єднань і були розраховані на масову аудиторію. У центрі уваги авторів журналістських матеріалів питання міждержавних культурних зв'язків, висвітлення діяльності національних об'єднань у своєму регіоні тощо.

Так, на активній міжкультурній співпраці наголошують автори журналістських матеріалів газети «Новини Закарпаття». Володимир Мишанич опублікував матеріал «Нас об'єднують Карпати», де йдеться про виставку картин юних митців із п'яти країн регіону. Розповідається, що в залі Закарпатського музею народної архітектури та побуту відкрилася міжнародна виставка ІХ Карпатське бієнале графіки дітей та молоді, до експозиції якої ввійшло понад двісті робіт вихованців дитячих шкіл мистецтв України, Польщі, Словаччини, Угорщини та Румунії [6].

У газеті «Слобідський край» у повідомленні «Фестиваль культур пройде в Харкові» наголошується про участь понад двадцяти національно-культурних об'єднань, різних творчих колективів, що виконають традиційні танці та пісні своїх країн. Розповідається про те, що в регіоні проживають представники понад ста національностей. У місті Харкові було зареєстровано близько сімдесяти національно-культурних об'єднань, діяльність яких охоплює більше двадцяти п'яти відсотків населення міста [7].

У публікаціях журналістів знаходимо інформацію щодо запозичень представниками, як правило, молодого покоління нових елементів світової культури. Наприклад, у газеті «Слобідський край» опублікований анонс події «Наймасовіша хода зомбі пройде в Харкові» Миколи Мельника. Автор повідомляє, що Фестиваль «ZombieFest III», присвячений святкуванню Хеллоуніна [5].

Велику роль у збільшенні читацької аудиторії відіграють представники інтелігенції, які хочуть бачити матеріали аналітичних жанрів і водночас бажають отримувати офіційну інформацію та матеріали, присвячені історії, новинам культури, літератури тощо. Наприклад, матеріал «Благодійний

Різдвяний дипломатичний ярмарок» інформує, що захід відбувся за участі понад двадцяти генеральних і почесних консульств, акредитованих в Одесі, національних культурних центрів, громад та діаспор, міжнародних місій і організацій. Журналіст повідомив, що такі заходи проходять у різних містах, але саме в Одесі, де проживає сто тридцять три національності, ярмарки проходять яскравіше й прибутковіше. Автор акцентує увагу на вмінні одеситів поважати культуру інших і рекламувати власну [1].

Питання діалогу культур, толерантного ставлення до представників національних меншин порушували ЗМІ Полтавщини. Наприклад, про співпрацю зі Словацькою республікою пише видання «Зоря Полтавщини». Автор публікації «Веселка миру» єднає молодь» розповідає, що в місті Попрад пройде III Міжнародний фестиваль дитячо-молодіжної творчості «Веселка миру». Участь у організації бере Всеукраїнська молодіжна громадська організація «Серце до серця» за підтримки відповідних міністерств мерії міста Попрад [2]. Організатори заходу особливу увагу зосереджували на підтримці міжкультурних зв'язків талановитої молоді нашої країни та популяризації європейських цінностей.

Ідею налагодження комунікації з представниками української інтелігенції, які проживають на території інших держав світу, розвивали працівники газети «Вінниччина», зокрема, публікації Юрія Сегеди «Якісно новий рівень міжнародної співпраці», Вікторії Мельник «На форум до Вінниці приїде діаспора із тридцяти країн світу», Інни Медведєвої «Наші рідні іноземці» та інші. Наприклад, своїм матеріалом Вікторія Мельник акцентує увагу на питаннях засідання організаційного комітету з підготовки та проведення Міжнародного форуму «Українська молодь діаспори» [4].

Висвітлення в медійних матеріалах проблем збереження історичної та культурної самобутності регіону сприяло налагодженню комунікації з іншими культурними осередками та утвердженню цінностей, єдиних для всієї держави. Друковані засоби масової інформації відстежували й висвітлювали події, присвячені діяльності національних меншин. У

друкованих засобах масової інформації є повідомлення про роботу з налагодження міжкультурного діалогу через організацію мовних таборів для дітей та молоді, пропонувалися інформаційні матеріали про комунікацію представників національної меншини та жителів Німеччини.

Отже, міжкультурна комунікація в друкованих ЗМІ досліджуваного періоду висвітлювала традиції, звичаї, ставлення людини до світу та оточення, способи життя, вказувала на різницю характерів представників різних національних культур, що створювало передумови для об'єднань, які знаходили шляхи для міжкультурної взаємодії й прагнули зрозуміти один одного. Медіафахівець, який працює в друкованих ЗМІ й пропонує інформаційні матеріали з висвітленням особливостей різних культур, має розуміти їх відмінності й максимально точно передавати інформацію носіям різних культур.

У журналістських матеріалах українських друкованих ЗМІ і сьогодні висвітлюються проблеми вивчення культурних цінностей національних меншин, що реалізуються завдяки діяльності національних об'єднань, державних структур, активній позиції інтелігенції. Активно діють і пресслужби обласних, міських та районних адміністрацій, які представляють позицію держави щодо міжнаціональної політики.

Список використаних джерел

1. Благодійний Різдвяний дипломатичний ярмарок. *Одеські вісті*. 2016. 12 грудня.
2. «Веселка миру» єднає молодь. *Зоря Полтавщини*. 2017, 9 грудня.
3. Козак А. Міжкультурна комунікація в контексті діалогу культур. Наукові записки. Серія: філологічні нуки. Вип.18. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/153578979.pdf>
4. Мельник В. На форум до Вінниці приїде діаспора із тридцяти країн світу. 2016, 26 травня.

5. Мельник М. Наймасовіша хода зомбі пройде в Харкові. *Слобідський край*. 2017, 18 жовтня.
6. Нас об'єднують Карпати. *Новини Закарпаття*. 2017. № 87 (4702).
7. Фестиваль культур пройде в Харкові. *Слобідський край*. 2017, 23 грудня.